

Obowiązki pracodawcy po śmierci pracownika

Zmarł mój były mąż, z którym mam dwójkę dzieci w wieku 16 i 23 lata. Jakie obowiązki wobec mnie i moich dzieci ma pracodawca, który zatrudniał mojego byłego męża? Czy pracodawca powinien wypłacić mi wynagrodzenie za przepracowane dni i czy przysługuje mi odprawa pośmiertna, jeżeli tak to w jakiej wysokości?

Zgodnie z art. 63(1) § 1 kodeksu pracy z dniem śmierci pracownika stosunek pracy wygasa. Wygaśnięcie stosunku pracy nie oznacza, że wygasają zobowiązania pracodawcy wynikające ze stosunku pracy. Przepisy prawa przewidują dwa tryby dziedziczenia w przypadku śmierci pracownika. Pracodawca zobowiązany jest do sprawdzenia, jaki tryb dziedziczenia powinien być zastosowany. Pierwszy tryb dziedziczenia:

W pierwszej kolejności prawa majątkowe ze stosunku pracy (np. wynagrodzenie za pracę, ekwiwalent za urlop wypoczynkowy) przechodzą po śmierci pracownika, w równych częściach, na małżonka oraz inne osoby spełniające warunki wymagane do uzyskania renty rodzinnej w myśl przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

(art. 63(1) §2 k.p.). Posiadanie statusu małżonka ma decydujące znaczenie. Nie jest istotne, czy małżonkowie mieszkają razem, czy też są np. w tzw. separacji. Prawo do dziedziczenia wynagrodzenia po zmarłym pracowniku będzie miał jego małżonek pod warunkiem, że w chwili śmierci pracownika związek małżeński nadal trwał. Kolejną, po małżonku, grupą osób uprawnionych do dziedziczenia są członkowie rodziny uprawnieni do renty rodzinnej. W myśl przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (art. 67-68) do renty rodzinnej uprawnione są:

1) dzieci własne, dzieci drugiego małżonka oraz dzieci przysposobione:

2) przyjęte na wychowanie i utrzymanie przed osiągnięciem pełnoletniości wnuki, rodzeństwo i inne dzieci, z wyłączeniem dzieci przyjętych na wychowanie i utrzymanie w ramach rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka;

3) małżonek (wdowa i wdowiec);

4) rodzice (za rodziców uważa się również ojczyma i macochę oraz osoby przysposabiające).

Dzieci własne, dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione mają prawo do renty rodzinnej:

1) do ukończenia 16 lat;

2) do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia albo

3) bez względu na wiek, jeżeli stały się całkowicie niezdolne do pracy oraz do samodzielnej egzystencji. W przypadku gdy dziecko osiągnęło 25 lat życia, będąc na ostatnim roku studiów w szkole wyższej, prawo do renty rodzinnej przedłuża się do zakończenia tego roku studiów.

W razie śmierci pracownika w czasie trwania stosunku pracy lub w czasie pobierania po jego rozwiązaniu zasiłku z tytułu niezdolności do pracy wskutek choroby małżonkowi i innym członkom

rodziny spełniającym warunki wymagane do uzyskania renty rodzinnej w myśl przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przysługuje również odprawa pośmiertna. Wysokość odprawy pośmiertnej jest uzależniona od okresu zatrudnienia pracownika u danego pracodawcy i wynosi:

- 1) jednomiesięczne wynagrodzenie, jeżeli pracownik był zatrudniony krócej niż 10 lat;
 - 2) trzymiesięczne wynagrodzenie, jeżeli pracownik był zatrudniony co najmniej 10 lat;
 - 3) sześciomiesięczne wynagrodzenie, jeżeli pracownik był zatrudniony co najmniej 15 lat.
- Odprawę pośmiertną dzieli się w częściach równych pomiędzy wszystkich uprawnionych członków rodziny. Jeżeli po zmarłym pracowniku pozostał tylko jeden członek rodziny uprawniony do odprawy pośmiertnej, przysługuje mu odprawa w wysokości połowy odpowiedniej kwoty.

Odprawa pośmiertna nie przysługuje, jeżeli pracodawca ubezpieczył pracownika na życie, a odszkodowanie wypłacone przez instytucję ubezpieczeniową jest nie niższe niż odprawa pośmiertna przysługująca zgodnie z przepisami kodeksu pracy. Jeżeli odszkodowanie jest niższe od odprawy pośmiertnej, pracodawca jest obowiązany wypłacić rodzinie kwotę stanowiącą różnicę między tymi świadczeniami (art. 93 § 1-7 k.p.).

Drugi tryb dziedziczenia: W drugiej kolejności w razie gdy pracownik nie pozostawał w związku małżeńskim i nie ma innych osób uprawnionych do renty rodzinnej prawa majątkowe wchodzi do spadku – przechodzą na spadkobierców stosownie do przepisów kodeksu cywilnego (art. 631 k.p.). Wówczas prawa majątkowe ze stosunku pracy podlegają dziedziczeniu na zasadach ogólnych określonych w art. 922 i następnych kodeksu cywilnego. Dotyczy to zarówno dziedziczenia ustawowego, jak i testamentowego.

W odpowiedzi na Pani pytania: Pracodawca wobec Pani nie ma żadnych obowiązków, ponieważ nie posiada Pani już statusu małżonki. Natomiast na dzieci przechodzą prawa majątkowe ze stosunku pracy, o których mowa powyżej. Przychód z praw majątkowych podlega opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych na zasadach określonych w przepisach ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych (art. 41 ust. 1).

Podstawa prawna:

1. Ustawa z 26 czerwca 1974 r. – kodeks pracy.
2. Ustawa z 23 kwietnia 1964 r. – kodeks cywilny.
3. Ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Prawnik Barbara Stefaniak-Gnyp